

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-724/19-E

Název	Masarykova základní škola Morašice, okres Svitavy
Sídlo	569 51 Morašice 27
E-mail	zs.morasice@tiscali.cz
IČ	70157341
Identifikátor	600100880
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Karel Kovář
Zřizovatel	obec Morašice
Místo inspekční činnosti	569 51 Morašice 27
Termín inspekční činnosti	9., 10. a 13. 5. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Masarykova základní škola Morašice, okres Svitavy (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školního klubu. Ve školním roce 2018/2019 se ve škole aktuálně vzdělává 136 žáků 1. – 9. ročníku, což je přibližně stejný počet jako v minulých

letech. Kapacita školy je využita z 56 %. V organizačním uspořádání se zpravidla každoročně i letos objevuje spojování dvou ročníků prvního stupně do jednoho třídního kolektivu. Jedná se o školu spádovou pro okolní obce, v povinné školní docházce ve škole pokračují zejména žáci z malotřídních škol v Makově a ve Vidlaté Seči. Škola zabezpečuje vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, v době inspekční činnosti se jednalo o 21 žáků. Osm těchto žáků pracuje podle individuálního vzdělávacího plánu. Výuka je vedena podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „Škola poznávání“ (dále ŠVP ZV).

Do dvou oddělení školní družiny byl v době inspekce přihlášen téměř maximálně možný počet žáků (kapacita 55). Činnost probíhá podle Školního vzdělávacího programu školní družiny. Školní klub má ve škole již mnohaletou tradici a počet přihlášek totožný s jeho maximální naplněností svědčí o zájmu žáků o nabízené aktivity. Zájmová činnost je vedena podle Školního vzdělávacího programu školního klubu. Ve školní družině činí měsíční poplatek 50,- Kč, školní klub pracuje bezúplatně.

Stravování pro žáky a zaměstnance školy externě zajišťuje školní jídelna místní mateřské školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Školní vzdělávací programy splňují požadavky rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a školského zákona (ŠVP pro zájmové vzdělávání). Prostřednictvím školního řádu, vnitřních řádů a dalších vnitřních předpisů a směrnic jsou nastavena pravidla pro organizování činnosti jednotlivých subjektů. Fungující žákovský parlament plní funkci přenosu přání a požadavků žáků k vedení školy. Vzdělávací proces je v hojné míře doplňován projektovou činností, aktivitami v rámci ekologické a environmentální výchovy, sportu, dopravní výchovy, prevence rizikového chování, soutěží a mnohými dalšími akcemi nejrůznějšího zaměření.

Ředitel školy působí ve své funkci od roku 1994. Při řízení školy vychází ze svých praktických a organizačních zkušeností a dobré znalosti místních podmínek. Profesionální a osobní přístup napomáhá k příznivé atmosféře ve škole a podporuje vstřícné vztahy mezi všemi účastníky vzdělávání. Se svou zástupkyní, která je ve vedoucí pozici krátkodobě, tvoří spolupracující tým, zajišťující bezproblémový chod školy. Organizace pedagogického procesu a řízení školy vycházejí z koncepčních záměrů, které směřují k tvořivému a všestrannému vzdělávání žáků. Většina nastavených kontrolních mechanismů je účinná, situace se od poslední inspekční činnosti částečně zlepšila. Slabším místem v řízení je oblast hospitační činnosti a přijímání účinných opatření. Vzhledem k dílčím nedostatkům, zjištěným během inspekční činnosti v některých hospitovaných hodinách, bylo zřejmé, že opatření nejsou vždy dostatečně efektivní pro zvyšování kvality výuky.

Vzdělávací proces zabezpečuje odborně kvalifikovaný pedagogický sbor (11 učitelů a dvě vychovatelky). Další vzdělávání pedagogických pracovníků vedení školy podporuje. Většina učitelů k němu přistupuje aktivně. Tematické okruhy zaměřené na podporu rozvoje pedagogických, metodických a didaktických dovedností učitelů byly ale do dalšího vzdělávání zařazeny v menší míře. Ke zvýšení úrovně vzdělávání a účinné spolupráci pedagogů by přispělo založení metodických orgánů. K přenosu informací a výměně zkušeností mezi pedagogy dochází zejména nekoordinovanou ústní formou vzhledem k málopočetnému pedagogickému sboru.

Podporu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) a prevenci rizikového chování zabezpečuje školní poradenské pracoviště. Učitelé usilují o včasnou identifikaci žáků se SVP a ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními i o řešení jejich problémů. Některým žákům se SVP je poskytována pedagogické intervence, další mají v rámci podpůrných opatření stanovenou výuku předmětu *speciálně pedagogická péče*. V rámci projektu EU „Cestou vzájemného porozumění“ pracovala ve škole školní psycholožka, čímž byla péče o žáky se SVP intenzivnější a účinnější. V rámci projektu byly ve škole dále zřízeny pozice školních asistentů, mentorů, pozice individuálních konzultantů a jedna pozice vedoucího vzdělávacího kroužku.

Ve škole probíhá pravidelné informování a poučování žáků o bezpečnosti a ochraně zdraví při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech. Případná rizika škola vyhodnocuje a snaží se přijímat odpovídající opatření. Přesto je úrazovost žáků dosti vysoká ve srovnání s obdobně velkými školami. Pro školu je tato současná, méně příznivá situace, výzvou k hledání cest k efektivnější ochraně zdraví žáků a snížení úrazovosti.

Materiální podmínky školy se od minulé inspekční činnosti průběžně zlepšují. Nákupem nového nábytku (sborovna, školní nábytek pro žáky, skříně do tříd atd.) a výměnou některých podlah, radiátorů, rekonstrukcí schodiště došlo ke zkvalitnění materiálního zázemí školy. Ve škole je žákům k dispozici prostorná knihovna, která nabízí pestrý výběr literárních děl, cíleně je podporována čtenářská gramotnost. Knihovna je žáky využívána velmi aktivně.

Škola se dlouhodobě profiluje v oblasti environmentální výchovy. Plánovaná činnost směřuje žáky k získávání kladného vztahu k přírodě, ekologickému chování a působení na své okolí v rámci odpovědnosti k životnímu prostředí. Školní program obsahuje projektovou a další činnost – Rozsvícená zahrada, Zvířata v naší škole, přírodovědné vycházky, návštěvy ekocenter, třídění odpadu, Recyklohraní, poznávací soutěže, exkurze a mnoho dalších aktivit. Škola je zapojena do sítě M.R.K.E.V. Bylo vybudováno školní arboretum a dále se na základě projektové činnosti rozšiřuje.

Nepříznivé prostorové podmínky mají ke své činnosti školní družina a školní klub. Rovněž vybavenost těchto prostor nevytváří dobré estetické zázemí pro různorodé činnosti. Základní umělecké školy v Litomyšli jsou bezúplatně pronajímány pro výuku hudebního oboru. Žáci tuto vstřícnou nabídku využívají.

Škola kromě běžných finančních prostředků využívá i zdroje z projektové činnosti, mj. i z rozvojového programu MŠMT „Podpora výuky plavání v ZŠ v roce 2018.“ Dlouhodobě je zapojena do projektů „Ovoce do škol“ a „Mléko do škol“.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Stanovený učební plán ŠVP ZV je naplňován. Vzdělávací proces efektivně doplňují různé akce a aktivity, obohacující nabídku školy.

Vzdělávání na prvním stupni probíhalo většinou v klidné, spolupracující atmosféře. Učitelky uplatňovaly partnerský a respektující přístup, vyžadovaly dodržování společenských pravidel a zdvořilé chování. Vzdělávací cíle vyučovacích hodin vycházely většinou ze získaných znalostí žáků, které byly prohlubovány různými formami. Převažovala frontálně vedená výuka doplněná samostatnou prací s učebnicí, pracovními sešity nebo listy a názornými pomůckami, pro některé úkoly byly zařazeny kooperativní činnosti. Jednotlivé úkoly byly připravené, jejich organizování ve třídách s více ročníky tvořilo již zavedený sled činností. Přirozeně byly rozvíjeny postoje žáků, které jednoduchým způsobem přispívaly

k dodržování třídních pravidel. Žáci občas dostávali příležitost pracovat týmově, tedy více se aktivně zapojit do procesu učení. Vyučování navíc zajímavě oživila práce s chybou a souvislost probíraného učiva s jeho praktickým využitím. K dílčím negativním zjištěním patřila úroveň výuky anglického jazyka. Příliš pomalé tempo, méně vhodné metody a formy práce nepřispívaly k efektivnímu využití vyučovací hodiny. Dosavadní znalosti žáků byly celkově na nižší úrovni. V dalších hodinách žáci osvojené učivo a dovednosti vyjadřovali často spontánně. Přes rozdílné předpoklady jednotlivců byla málo uplatňována vnitřní diference. Pokud byla organizována, tak pouze regulací množství zadávaných úkolů nebo časového limitu na vypracování, nikoliv jejich úrovní. Žáci se SVP se zpravidla podřizovali úkolům kladeným na celý třídní kolektiv. Učitelé využívali obvyklé pomůcky, méně pak interaktivní techniku. Hodnocení žákovských výkonů probíhalo průběžně, bylo většinou pozitivní. Formou krátkého sdělení žáky podněcovalo k další pozornosti a zájmu o vzdělávání.

Vyučovací hodiny na druhém stupni byly zaměřené na upevňování nabytých vědomostí i na osvojování nového učiva. Společným rysem sledovaných hodin byla pozitivní, vstřícná, podporující pracovní atmosféra. V úvodu hodin učitelé neopomíjeli opakování učiva a většinou zdařile pracovali s tématem a cílem hodiny, což vedlo k jasné a promyšlené struktuře hodiny. Výuka anglického jazyka probíhala v daném jazyce s cílem procvičit a průběžně upevňovat všechny jazykové kompetence s důrazem na mluvený projev. V jazykovém vzdělávání se dařilo pro podporu aktivity žáků zařazovat efektivní metody, účelně střídát formy práce a zařazovat didaktické hry. Učitelky průběžně využívaly motivační hodnocení, které žáky povzbuzovalo k další činnosti.

Některé hodiny se ve velké míře vyznačovaly využitím názorných pomůcek a propojováním předmětu s reálnými situacemi, což přispívalo k prohlubování zájmu žáků o probíraná témata. Didaktická technika byla využita pouze v menším počtu hodin, ale pokud ji učitelé do hodin zařadili, bylo její využití účelné a přispělo k pochopení a upevnění učiva. V části hodin byl výrazněji zastoupen frontální způsob práce, který se střídal se samostatnou, popřípadě skupinovou prací žáků. Pouze ojediněle byly využity kooperativní činnosti a dovednost sebe prezentace, které u žáků posilovaly zejména osobnostně sociální kompetence. Žáci v hodinách pracovali většinou aktivně. Pokud potřebovali radu nebo pomoc, nebáli se požádat vyučující. Často byl uplatňován individuální přístup a poskytování účinné podpory žákům pracujícím v pomalejším tempu. Diferencované zadávání úkolů směrem k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bylo využíváno pouze v některých hodinách.

V závěru hodin na prvním i druhém stupni se pouze ojediněle dařilo prostřednictvím návodných otázek vést žáky ke zhodnocení hodiny. V ostatních hodinách převládalo závěrečné shrnutí a zopakování nových poznatků pouze ze strany učitele. Sebehodnocení či vzájemné hodnocení žáků bylo využito zcela výjimečně, pro vyučující je tato oblast výraznou příležitostí ke zlepšení vzdělávacího procesu.

Organizace činnosti školní družiny je přizpůsobena potřebám zákonných zástupců a době ranního příjezdu a odpoledního odjezdu autobusů dojíždějících žáků. Odpolední odpočinkové i spontánní činnosti jsou realizovány většinou v prostorách školní družiny. Vhodně posilují komunikační dovednosti a sociální kompetence žáků, činnost je pestrá. Příznivé počasí je využíváno k pobytu a aktivitám žáků ve venkovním prostředí. Školní klub poskytuje žákům v odpoledních hodinách vyžití v oblíbených zájmech, např. ve sportu nebo ve výtvarné činnosti s využitím keramické pece.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání vyučující ověřují nejčastěji prostřednictvím sledování průběžné práce žáků, krátkými ověřovacími testy, písemnými pracemi, analýzou pracovních listů a zejména na druhém stupni ústním zkoušením. V menší míře si učitelé zaznamenávají některé údaje ze svého pedagogického pozorování (aktivita, plnění úkolů apod.). Žáci jsou hodnoceni klasifikačními stupni, slovní hodnocení není uskutečňováno. Pravidelně čtvrtletně jsou vyhodnocovány výsledky vzdělávání na úrovni tříd. Celkové hodnocení na vysvědčení ukazuje velmi dobrou úroveň žákovských vědomostí a dovedností. Hodnocení chování je příznivé, všichni žáci byli hodnoceni stupněm velmi dobré. Žádné neomluvené hodiny se nevyskytly.

Velmi kvalitně nastavený systém prevence rizikového chování žáků působí ve všech oblastech vzdělávacího procesu. Uskutečňuje se prostřednictvím výuky jako součást průřezových témat, prvky prevence cíleně zasahují do průběhu třídnických hodin. Probíhají adaptační programy pro žáky druhého stupně. Účinná prevence je podporována spoluprací s odbornými pracovišti, pořádáním interaktivních programů, besed a přednášek. Náznaky rizikového chování jsou bezprostředně řešeny ve spolupráci se zákonnými zástupci. Výsledkem kvalitně zajištěné oblasti prevence je minimální výskyt problémového chování žáků.

Výchovná poradkyně zajišťuje poradenské služby, kontakt se školskými poradenskými zařízeními a kariérové poradenství pro vycházející žáky a jejich rodiče. V oblasti péče o žáky se SVP a metodické podpoře pedagogů byla shledána dílčí slabá místa. Nedaří se spolupracovat s učiteli tak, aby docházelo k efektivnímu vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů žáků se SVP a využitelnosti pro další vzdělávání. Doložitelné záznamy o činnosti byly neúplné, neposkytovaly ucelený přehled o jednáních, aktivitách a případných přijatých opatřeních apod.

S výsledky vzdělávání žáků škola seznamuje pravidelně zákonné zástupce běžnými formami (žakovské knížky, při osobním jednání a informačních schůzkách, písemnou komunikací). Informace o vzdělávací nabídce a své činnosti škola zveřejňuje na kvalitně vedených webových stránkách.

Své znalosti a dovednosti žáci využívají na různých soutěžích a olympiádách (např. anglický jazyk, biologie). Opakovaných úspěchů dosahují v soutěžích např. s tematikou dopravní výchovy (cyklistické soutěže). Škola své aktivity prezentuje na pravidelných školních výstavách, např. v rámci Dne Země, Zdravé dny, Školní Amos, vánoční výstava, den otevřených dveří a další. Pětkrát ročně je vydáván školní časopis *Třesk*, který má letitou historii, je vyhledáván nejen rodiči žáků, ale dalšími zájemci z řad občanů i zástupců zřizovatele. O jeho kvalitě svědčí úspěchy v krajském kole soutěže školních časopisů, ale i přední místa v rámci České republiky.

Závěry

Vývoj školy

- Přetrvává nižší naplněnost školy,
- došlo k personální změně na pozici zástupce ředitele.

Silné stránky

- Uskutečňování environmentální výchovy v povinné výuce i mimoškolních aktivitách

s velmi dobrými výsledky,

- úspěšný školní časopis *Třesk* s dvacetiletou vydavatelskou historií,
- systematická a účinná činnost školní metodičky prevence na zajištění příznivého klimatu ve třídách a minimalizování prvků rizikového chování žáků,
- široká nabídka mimoškolní činnosti, pořádání akcí a soutěží různého zaměření (sportovní, kulturní, naučné, tematické a další), častá účast žáků na sportovních, znalostních i dovednostních soutěžích.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Méně účinný kontrolní systém především ve sledování a hodnocení vzdělávacího procesu včetně přístupu k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami,
- nesystematické zajištění výchovného poradenství,
- ve výuce převaha metod a forem práce s nižší mírou efektivity vzdělávacího procesu,
- chybějící promyšlené ukončování hodin, mj. se sebehodnocením žáků přiměřeným jejich věku a možnostem,
- stísněné prostorové podmínky pro zájmovou činnost.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Nastavit účinnější kontrolní systém pedagogického procesu,
- zkvalitnit činnost výchovného poradce,
- zaměřit další vzdělávání pedagogických pracovníků na uplatňování pestrých metod a forem práce a na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- využívat příležitosti k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení žáků k posílení zdravé sebereflexe,
- vytvářet podmínky pro rozvoj pedagogické spolupráce, naplnit cíl vzájemných hospitací a výměny zkušeností, případně ustanovit metodické orgány.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k odstranění a prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 7. 5. 2019
2. Zřizovací listina ze dne 30. 8. 2002
3. Potvrzení o pracovním poměru ředitele od 1. 8. 2018 ze dne 31. 5. 2018
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola poznávání“ ze dne 1. 9. 2016 (3. verze)

5. Školní vzdělávací program školní družiny ze dne 1. 9. 2007 včetně dodatků
6. Školní vzdělávací program školního klubu ze dne 1. 9. 2007 včetně dodatků
7. Školní řád platný od 1. 9. 2016
8. Vnitřní řád školní družiny ze dne 1. 9. 2017
9. Vnitřní řád školního klubu ze dne 1. 9. 2017
10. Školní matrika, školní rok 2018/2019
11. Třídní knihy, školní rok 2018/2019
12. Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny, školní rok 2018/2019
13. Přehled výchovně vzdělávací práce školního klubu, školní rok 2018/2019
14. Záznamy z jednání pedagogické rady, školní roky 2017/2018, 2018/2019
15. Rozvrhy hodin tříd a učitelů, školní rok 2018/2019
16. Kniha školních úrazů, školní roky 2017/2018, 2018/2019
17. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2018/2019
18. Dokumentace výchovného poradenství, školní roky 2017/2018, 2018/2019
19. Minimální preventivní program, školní rok 2018/2019
20. Školní program EVVO – 2018/2019
21. Plán DVPP, školní rok 2018/2019
22. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2017/2018
23. Inspekční zpráva, čj. ČŠIE-943/13-E, ze dne 6. 11. 2013

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Eva Škodová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Eva Škodová v. r.

Mgr. Petra Holánková, školní inspektorka

Mgr. Petra Holánková v. r.

Bc. Jan Kozák, kontrolní pracovník

Bc. Jan Kozák v. r.

V Pardubicích 6. 6. 2019

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Karel Kovář, ředitel školy

Karel Kovář v. r.

V Morašicích 6. 6. 2019